

JANÁČKOVA
KONZERVATOŘ

A GYMNÁZIUM
V OSTRAVĚ

I/2 – Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a
informační gramotnosti

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0642
Číslo materiálu	VY_12_INOVACE_ČJ34_7
Název školy	Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě, Československá 40, 702 00 Ostrava-Moravská Ostrava
Autor	Mgr. Tomáš Kubec
Tematický celek	Světová literatura v 2. pol. 20. století - beat generation
Ročník	4. ročník gymnázia
Datum tvorby	11.11.2012
Anotace	Pracovní list – Vyhodíme ho z kola ven
Metodický pokyn	Lze použít při výuce k základnímu rozboru textu a k zopakování literární teorie
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Vyhoďme ho z kola ven - Ken Kesey

"Pochopte prosím: neukládáme vám jistá nařízení a omezení, aniž bychom předem důkladně nezvážili jejich terapeutickou hodnotu. Mnoho z vás je zde proto, že jste se nedokázali přizpůsobit společenským pravidlům Venkovního světa, protože jste se s nimi odmítali smířit, protože jste se je snažili obcházet a vyhýbat se jim.

(...)

"Prosadit v tomto prostředí disciplínu není nikterak snadné. To si jistě uvědomujete. Co vám můžeme udělat? Nemůžeme vás vsadit do vězení. Nemůžeme vás nechat o chlebu a vodě. Pochopte, že v tomto ohledu stojí zdravotní tým před problémem: co vlastně můžeme?"

"Musíme vám odejmout nějakou výsadu. A po bedlivém rozvážení okolností této vzpoury jsme se rozhodli, že bude víceméně spravedlivé, když vám odejmeme výsadu koupelny, které jste během dne používali jako pokoje pro karetní hry. Připadá vám to snad nefér?"

Hlava se jí už nepohnula. Nepodívala se na něj. Ale všichni ostatní se jeden po druhém otočili a zadívali se do kouta, kde seděl. Dokonce i starý chronici se podívali, proč všichni koukají jedním směrem, a natáhli svoje šlachovité krky jako ptáci a pozorovali McMurphyho. Nastavovali proti němu obličej plný naděje.

Opět se odmlčela a konečně se na něj podívala. Pokrčil ramenama, s hlasitým povzdechem se praštil oběma rukama přes kolena, opřel se o ně a zdvihl se z křesla. Protáhnul se, zívnuv, poškrábal se ještě jednou na nose a pak loudavě vykročil přes denní pokoj k sesterně a k místu, kde seděla, a palcema si přitom vytahoval kalhoty. (...) Jak se tak blížil k Velké sestře, začaly jí vystupovat oči z důlků. Nenapadlo ji, že by moh něco udělat. Mělo to být její konečné vítězství, vítězství, které mělo jednou provždy stvrdit její vládu. Ale teď jde k ní, obrovský jak stodola!

Už začala otevírat pusku a shledávat své černé frajery, krve by se v ní nedořezal, ale on se zastavil dřív, než k ní došel. Zůstal stát před jejím oknem a řekl svým nejospalejším, nejhlubším hlasem, že ho napadlo, že by si moh vzít škatulku retek, co si ráno koupil, a pak prohnal ruku sklem.

Sklo se rozlítlo, jako když vycákne voda, a sestře vyletěly ruce k uším. Vzal jeden z kartónů se svým jménem, vyndal z něj škatulku, vrátil kartón zpátky, přistoupil k Velké sestře, která seděla jak socha z kříd, a převelice jemně jí začal smetat střepiny skla z čepce a ramen.

"Je mi strašně líto, madam," povídal. "Bůh je mi svědkem. Ale to vokno bylo tak vypulírovaný, že jsem na něj dočista zapomněl."

Trvalo to všechno jen pár vteřin. Otočil se, nechal ji tam sedět a cukat a kroutit obličejem, a vracel se přes denní pokoj ke svému křeslu. Cestou si zapaloval cigaretu.

Otázky

I)

- a) Zařaďte autora do historické etapy.
- b) Autor je volně řazen do jedné generace. Co jej spojuje s ostatními autory?
- c) Uveďte základní autorovy biografické údaje.

II)

- a) Určete na základě ukázky literární druh, ten pak blíže popište.
- b) Na co chtěl autor svým textem upozornit?

III)

- a) Stručně popište děj.
- b) Vysvětlíte název v kontextu díla.
- c) Charakterizujte Randala McMurphyho. Má tato postava shodné vlastnosti s romantickým hrdinou? Které?
- d) Charakterizujte Velkou sestru. Na koho tímto označením odkazuje a jaké jsou shodné rysy s odkazovanou postavou?
- e) Vlastními slovy shrňte, k čemu v ukázce dojde.
- f) Jak se zachovají pacienti a jak Randal McMurphy?
- g) Charakterizujte jazyk Randala M.
- h) Charakterizujte prostředí, ve kterém se děj odehrává. Zamyslete se nad tím, zda poselství, které autor svým dílem chce předat, se omezuje pouze na prostředí léčebny.
- i) Proč je smrt Randala M. nevyhnutelná?
- j) Kdo je režisérem filmové adaptace? Jak se k filmovému zpracování staví samotný autor? Co kritizuje?

Použitá literatura:

KESEY, K.: *Vyhod'me z kola ven*. Praha: Euromedia Group, 2006